Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto
Eduskunnan talousvaliokunta

Viite: HE 1/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta

Kevan kirjallinen asiantuntijalausunto

Esityksessä ehdotetaan valtion eläkerahastosta annettua lakia muutettavaksi siten, että rahastosta valtion talousarvion yleiskatteeksi vuosittain siirrettävää määrää lisättäisiin nykyisestä 40 prosentista asteittain 45 prosenttiin valtion eläkemenosta. Esityksen tavoitteena on lisätä ja oikea-aikaistaa valtion eläkerahaston eläkemenoa tasaavaa vaikutusta sekä parantaa rahastosta valtion talousarvioon tehtävän siirron määrän ennakoitavuutta rahaston kartuttua täyteen määräänsä.

Keva ilmoittaa lausuntonaan, että se pitää kannatettavana esitettyjä muutoksia, mutta esittää eräitä huomioita niistä.

Valtion eläkerahaston tehtävä on valtion eläkejärjestelmän piirissä karttuneista eduista aiheutuvien menojen tasaaminen ja tuleviin menoihin varautuminen. Valtion eläkejärjestelmän piirissä vakuutettujen henkilöiden määrä oli korkeimmillaan 1980-luvulla. Posti- ja telelaitoksen, Valtionrautateiden sekä muiden merkittävien valtion toimintojen yhtiöittämisten ja muiden rakenteellisten muutosten seurauksena henkilöpiiri on supistunut voimakkaasti. Koska muutokset näkyvät eläkemenossa viiveellä, valtion eläkejärjestelmän reaalinen eläkemeno on korkeimmillaan vasta nyt 2020- ja 2030-luvulla. Esityksessä ehdotettu talousarviosiirron lisääminen tasaa valtion menoja niiden ollessa korkeimmillaan.

Muutos ajoittuu myös hetkeen, jolloin valtion eläkerahaston nykyinen rahastointitavoite on täyttymässä. Voimassa olevassa lain mukaan valtion eläkerahasto on karttunut täyteen määräänsä sen varainhoitovuoden lopussa, jonka aikana rahastointiaste, eli varojen suhde valtion eläkevastuuseen, ylittää 25 prosenttia. Esitykseen sisältyy talousarviosiirron asteittaisen lisäämisen lisäksi 6 § 3 momentissa tarkoitettu kolmen prosenttiyksikön lisäys aina, kun rahastointiaste on kahdessa perättäisessä tilinpäätöksessä ylittänyt 25 prosentin rahastointitavoitteen.

Keva on lausunnossaan 20.10.2021 todennut, että rahastointitavoitteen määrittelyssä esiintyvää valtion eläkevastuun käsitettä ja sen laskennassa käytettävää diskonttokorkoa ei ole määritelty lainsäädännössä tarkemmin. Toisaalta esityksessä todetaan, ettei valtion eläkevastuun määrittelyssä ole rahaston toiminnan näkökulmasta havaittu ongelmia nykyisen soveltamiskäytännön valossa. Keva pitää kuitenkin edelleen perusteltuna, että valtion eläkevastuun määrittämistä koskevaa säädösperustaa tarkennettaisiin, mutta se voidaan tehdä tästä esityksestä erillään.

Keva on myös lausunnossaan 20.10.2021 todennut, että talousarviosiirron määrän sitominen rahastointiasteeseen luo uuden epävarmuustekijän

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d552d416-299d-4b01-af31-cf0ffbffe0f8
VISMA Sign
www.vismasign.com

talousarviosiirron ennusteisiin ja tästä näkökulmasta nykyinen yksinomaan eläkemenoon perustuva määritelmä on ollut luotettavammin ennustettavissa. Lisäsiirtotekniikka kuitenkin samaan aikaan mahdollistaa valtion eläkemenojen oikea-aikaisemman tasaamisen ja rahastointiasteen säilyttämisen lähellä nykyistä tavoitetasoa. Toisaalta mahdollista on myös, että rahastointiaste tulee ajan myötä lisäsiirrostakin huolimatta pysyvästi ylittämään 25 prosentin rahastointitavoitteen, jolloin lisäsiirrosta muodostuisi pysyvä.

Voimassa olevan lainsäädännön 6 § 3 momentissa säädetään toimista, joihin valtion on ryhdyttävä rahastointitavoitteen täyttyessä. Esityksessä rahastointitavoitetta koskevat säädökset on korvattu edellä kuvatulla kolmen prosentin lisäsiirrolla talousarvioon. Tämän vuoksi esitykseen sisältyvässä uudessa 6 § 4 momentissa esitetään säädettäväksi vastaavista toimista tilanteessa, jossa rahaston nettomaksutulo olisi positiivinen kahtena perättäisenä vuotena. Kevan tämän hetken käsityksen mukaan tilanne on ajankohtainen aikaisintaan 2050-luvulla. Tämä johtuu siitä, että valtion eläkejärjestelmä jatkaa supistumistaan.

Esitykseen sisältyvien muiden kohtien osalta Kevalla ei ole lausuttavaa.

KEVA

Jaakko Kiander
toimitusjohtaja

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d552d416-299d-4b01-af31-cf0ffbffe0f8
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

JAAKKO SAKARI KIANDER
304897b0-b25a-4f0b-b9a8-664c159ca722 - 2022-02-14 17:21:16 UTC +02:00
BankID / MobileID - 0fa46b7b-4f1c-4e38-b429-ecf6c34ef49e - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende